

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 329/2023-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa obchodnej spoločnosti **IMOS Brno, a. s.**, Olomoucká 174, Černovice, Česká republika, konajúcej prostredníctvom organizačnej zložky **IMOS Brno, a. s., organizačná zložka**, Grösslingová 56, Bratislava, IČO 37 848 437, zastúpenej advokátskou kanceláriou TaylorWessing e/n/w/c advokáti s. r. o., Panenská 6, Bratislava, IČO 35 905 832, v mene ktorej koná JUDr. Andrej Leontiev, LL.M., advokát, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-4 Cb 63/2019, pôvodne vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 4 Cb 63/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 63/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. PN-4 Cb 63/2019 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **3 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Trnava **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Trnava **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **663,57 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovania veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 63/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznal mu finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 eur. Zároveň žiada o náhradu trov konania.
2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 329/2023-16 z 20. júna 2023 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.
3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v napadnutom konaní o zaplatenie sumy 287 809,09 eur z titulu nezaplatenej ceny za dielo – stavbu vinného závodu v obci Malé Ripňany. Konanie bolo začaté v júli 2019 na základe návrhu sťažovateľa v upomínacom konaní, kde Okresný súd Banská Bystrica vydal 14. augusta 2019 platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný 9. septembra 2019 odpor. Okresný súd Banská Bystrica postúpil vec 10. decembra 2019 Okresnému súdu Piešťany. Napadnuté konanie je od 1. júna 2023 vedené na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. PN-4 Cb 63/2019. V napadnutom konaní do dňa podania ústavnej sťažnosti nebolo právoplatne rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zrekapituloval doterajší priebeh napadnutého konania, pričom v podstatnom uviedol, že po postúpení veci okresný súd vyzval sporové strany na vyjadrenie. Následne okresný súd urobil jeden zo svojich dvoch prakticky rovnakých úkonov, keď uznesením z 2. júna 2020 prizval do konania tlmočníka. Neskôr aj v dôsledku pandémie COVID-19 bol v konaní nečinný a až 28. marca 2023 vydal uznesenie o uvoľnení ním pribratého tlmočníka a prekladateľa a pribratí nového tlmočníka do konania. Žiaden iný úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci okresný súd neurobil, čím spôsobil v napadnutom konaní zbytočné prietahy.
5. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že zákonný sudca v konaní JUDr. Vladimír Zimányi mu po urgencii upovedomením z 2. februára 2023 oznámil, že v súčasnosti nemá v úmysle nariadovať pojednávanie, keďže pojednávaniu bráni § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „lex korona“). Podľa tohto ustanovenia platí, že v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu súdy vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia len v mimoriadnom rozsahu ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá Ministerstvo

spravodlivosti Slovenskej republiky. Podľa názoru okresného súdu pod pojem „nevyhnutné minimum“ prípadov, ktoré podľa lex korona môže súd pojednávať, spadajú prípady, kde bez uskutočnenia pojednávania hrozí nenávratná škoda alebo iný vážny neodvratný následok. Napadnuté konanie medzi dané prípady nepatrí. Sťažovateľ s daným názorom nesúhlasí, podľa jeho názoru ani lex korona, ani žiaden iný právny predpis nebránia tomu, aby okresný súd mohol pojednávať.

6. Podľa názoru sťažovateľa lex korona obsahuje vážny pojem „nevyhnutný rozsah“ pri vymedzení vecí, v ktorých môže okresný súd pojednávať. Na význam daného pojmu nemožno nazerať rovnakou optikou počas celej doby jej platnosti, keďže význam tohto pojmu sa menil spolu s tým, ako sa vyvíjala pandémia a fungovanie celej spoločnosti počas nej. V začiatkoch pandémie a počas najprísnejších opatrení bolo potrebné tento pojem vykladať reštriktívne, teda tak, že pod tento pojem spadali iba konania, ktoré bolo treba rozhodnúť čo najskôr (napr. väzobné veci). Od marca 2022 do súčasnosti už žiadne opatrenia na zamedzenie šírenia tejto choroby neplatia a bežné fungovanie spoločnosti už nie je nijako obmedzené. Pojem „nevyhnutný rozsah“ je preto potrebné chápať extenzívne, teda tak, že pod daný pojem spadajú všetky konania bez obmedzení.

7. Sťažovateľ ďalej poukázal na skutočnosť, že zákonný sudca JUDr. Zimányi v iných konaniach spadajúcich pod jeho agendu v súčasnosti bežne nariaďuje termíny pojednávania. Z uvedeného dôvodu sa argumentácia okresného súdu javí ako absolútne účelová. Sťažovateľ navyše konštatoval, že ide o reštančnú vec, teda vec, ktorá neznesie odklad. Zároveň podotkol, že napadnuté konanie je štandardným konaním o zaplatenie finančnej sumy a obe sporové strany promptne reagovali na všetky výzvy súdu.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Predseda Okresného súdu Trnava vo svojom vyjadrení zrekapituloval jednotlivé procesné úkony okresného súdu (aktuálne Okresného súdu Trnava) a následne v podstatnom uviedol, že zákonný sudca, ktorý vo veci nekonal, je v súčasnosti dlhodobo práceneschopný a jeho spisy boli prerozdelené iným sudcom Okresného súdu Trnava. Podľa jeho názoru je teda predpoklad, že vo veci sa bude konať bez prieťahov. Predseda Okresného súdu Trnava preto považuje ústavnú sťažnosť len za čiastočne dôvodnú a výšku finančného zadosťučinenia za neprimerane vysokú.

III.2. Replika sťažovateľa:

9. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol, že argumenty uvedené predsedom Okresného súdu Trnava nemôžu obstať, pretože prehľad procesných úkonov ani práceneschopnosť zákonného sudcu nespochybňujú existenciu zbytočných prieťahov v napadnutom konaní. Z uvedeného dôvodu považuje ústavnú sťažnosť za dôvodnú v plnom rozsahu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu všeobecného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

11. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny), resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na tvrdení o dlhodobej nečinnosti okresného súdu (v súčasnosti Okresného súdu Trnava) v napadnutom konaní, ktorá je podľa sťažovateľa založená na neakceptovateľnom právnom názore zákonného sudcu týkajúcom sa vyhlásenia mimoriadnej situácie na území Slovenskej republiky v súvislosti s pandémiou COVID-19.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

13. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že predmetné konanie spadá pod bežnú a pravidelnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov, zvýšená náročnosť nevyplýva napokon ani z vyjadrenia predsedu Okresného súdu Trnava. Ústavný súd tiež konštatuje, že ani správanie sťažovateľa ako strany sporu neovplyvnilo celkovú dĺžku napadnutého konania.

14. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

15. V posudzovanom prípade okresný súd po postúpení veci 11. decembra 2019 a následnom vyzvaní strán sporu na vyjadrenie pribral do konania tlmočníka z ruského jazyka uznesením č. k. 4 Cb 63/2019-242 z 2. júna 2020. Následne bol napriek urgenciám sťažovateľa v konaní nečinný až do 1. marca 2023, pričom túto nečinnosť zákonný sudca ospravedlňoval tvrdenou existenciou zákonnej prekážky, za ktorú považoval vyhlásenie mimoriadnej situácie na základe uznesenia vlády

Slovenskej republiky č. 111 z 11. marca 2020, ktoré mu podľa jeho názoru bráni vec rozhodnúť, pretože dodnes nebolo označené uznesenie vlády zrušené. V tomto smere poukazoval aj na § 3 ods. 1 písm. a) lex korona.

16. Ústavný súd rovnako ako v podobných prípadoch konaní vedených na okresnom súde (pozri II. ÚS 3/2022, I. ÚS 283/2022, II. ÚS 516/2022) nemohol akceptovať obranu okresného súdu, ktorú považuje za tendenčnú a vecne nesprávnu, keďže niet pochyb o tom, že ostatné sudy v ostatných veciach riadne v uvedenom období vykonávali pojednávania s výnimkou niektorých časovo ohraničených období. Navyše označené ustanovenie lex korona nebránilo všeobecným súdom uskutočňovať pojednávania, len ich obmedzovalo na nevyhnutný rozsah. Ústavný súd nezistil žiadnu objektívnu prekážku, ktorá by bránila riadnemu ústnemu prejednávaniu sporu sťažovateľa, a to minimálne od skončenia ostatného obdobia prísnych protipandemických opatrení, teda od 22. februára 2022 (zrušenie vyhláseného núdzového stavu uznesením vlády Slovenskej republiky č. 695 z 24. novembra 2021, pozn.). K tvrdeniu predsedu Okresného súdu Trnava o prerozdelení spisov Mgr. Zimányiho iným sudcom ústavný súd poznamenáva, že zo súdneho spisu (s ktorým sa ústavný súd oboznámil) nevyplýva, že vec už bola pridelená inému sudcovi.

17. Ústavný súd na druhej strane nemôže prisvedčiť argumentu sťažovateľa, podľa ktorého okresný súd pri opätovnom ustanovení tlmočníka konal neúčelne, keďže zo súdneho spisu okresného súdu jasne vyplýva, že tlmočnikovi ustanovenému v roku 2020 bránila v tlmočení objektívna prekážka týkajúca sa jeho zdravotného stavu. Z uvedeného dôvodu je logické, že okresný súd musel opätovne ustanoviť nového tlmočníka.

18. Berúc do úvahy už uvedené argumenty, ústavný súd rozhodol, že okresný súd v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1). Vzhľadom na to, že vo veci dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, ústavný súd prikázal Okresnému súdu Trnava ako nástupníckemu súdu, aby v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy vo veci konal bez zbytočných prietáhov (výrok 2).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

19. V prerokúvanom prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd v okolnostiach prerokúvanej veci prihliadol najmä na celkovú dĺžku napadnutého konania, ako aj skutočnosť, že okresný súd bol vo veci dlhodobo nečinný. V týchto okolnostiach ústavný súd považuje za primerané priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 3 000 eur pre sťažovateľa, ktoré bude povinný uhradiť Okresný súd Trnava v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3). V prevyšujúcej časti návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovel (výrok 5).

VI. Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 663,57 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je vo výške 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 12,52 eur, čo spolu činí sumu 663,57 eur. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je Okresný súd Trnava povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu